

- 17/2. Set 6 Krager (*C. corone*) nær spanske Grænse.
 18/2. Sædvanlige Fugle. Solsorterne synge kraftigt.
 19/2. 1 Vaage.
 20/2. Intet nyt.
 21/2. Livligt Kvidder i Buskene paa Sydsiden. Intet nyt.
 23/2. 1 *Perdix cinerea*, 2 *Biblis rupestris*.
 24/2. *Motacilla alba*, tiltager i Antal.
 25/2. En Flok *Biblis rupestris* (7—8), 1 *Accentor collaris*.
 26/2. Regn og Blæst. 1 Flok *Biblis rupestris*, trækkende mod Nord.
 27/2. Sædvanlige Fugle.
 28/2. Mange *Motacilla alba*.
 29/2. Daarligt Vejr, Regn og Kulde. Kun de sædvanlige Fugle.
 1/3. Set *Phyllopseustes bonnellii*, 1 *Acrocephalus turdinus* (ved Bredden af Floden Tech), *Biblis rupestris* (3).
 2/3. 2 *Corvus corone*, 1 *Turdus viscivorus*.
 3/3. *Phyllopseustes bonnellii* samme Individ som 1/3?
 5/3. 3 *Parus ater*, 1 *Phyllopseustes bonnellii* (samme Individ).

Sammenlignet med, hvad jeg har iagttaget i det aabne Land i Sydfrankrig, maa her siges at være en nogenlunde rig Fauna. Men det er ganske vist ogsaa kun i Sammenligning hermed. I Forhold til Tilstanden herhjemme, som endda kan være sørgelig nok, er det dog Fattigdom saavel paa Individier som Arter. Hvis Forholdene i Bjergene ikke var saa heldige til at skærme Fuglene mod Menneskets Forfølgelse, vilde her vel nok findes det samme Syn som i det flade Land, at Fugle — ligegyldigt hvilke — er en Sjældenhed — undtagen paa Restaurationernes Menuer. Nu dækker Krat og Kløfter i hvert Fald nogle af Smaafuglene; derfor er her endnu nogle. Men Kragen er leveret! Og saa savner man den.

FUGLELIV I ITALIEN.

AF

O. HELMS.

Foredrag holdt i »Dansk ornithologisk Forening« 21 April 1908.

I nedenstaaende Linjer skal jeg forsøge at skildre det Indtryk, jeg fik af Fuglelivet paa en Rejse i Italien; men jeg skal udtrykkelig bemærke, at min Rejse ikke blev foretaget i orni-

thologisk Øjemed; jeg rejste som almindelig Turist, og saa kun af Fugle, hvad jeg tilfældig mødte paa min Vej; at der kan være andet og rigere Fugleliv paa mange Steder, end det jeg saa, ved jeg vel, og saa ogsaa Vidnesbyrd herom; jeg giver kun, hvad jeg selv har set, det Indtryk, som Turisten, der rejser paa de almindelige Ruter, faar.

De Steder jeg gæstede paa min Rejse vare: Neapel, Rom, Florens, Venedig, Gardasøen; heraf faldt mit Hovedophold i Rom, hvor jeg var i 14 Dage ialt.

Aarstid og Plantevækst. Det var i Marts Maaned min Italienstur faldt, og mit første Syn om Morgenen paa Italiens Natur efter om Natten at have passeret Alperne, blev nærmest en Skuffelse over ikke at se Plantevæksten videre fremme; Markerne stod vissengrønne som i Danmark, Løv fandtes ikke paa Løvtræerne, Blomster var der ingen af. I og omkring Rom var Forholdet noget lignende, og gjorde man Udflugter omkring, fandt man, at Foraaret her i Begyndelsen af Marts først er i sit første Frembrud. Vil man sammenligne med vort Land, maa man bruge til Sammenligning nogle af de Vækster, der ere fælles: Hylden og Tjørnen stod med halvt udsprungne Blade, Violer, Anemoner, Paaskeliljer og smaa Perlehyazinter blomstrede i Dalene, ligeledes overordentlig almindelig en stor grøn Julerose, som vi dyrke i Haverne; blandt Haveplanterne blomstrede overalt den store røde Stenbræk (*Saxifraga crassifolia*), som vi ogsaa have almindelig i Haver. Regner man efter Plantevæksten, vilde jeg mene, at Midten af Marts i Rom svarede til Slutningen af April hos os, at man altsaa rykkede 6 Uger frem ved at rejse fra Danmark til Rom. I Neapel og navnlig paa Capri syntes Klimaet dog en Del mildere, og Vegetationen længere fremme.

Almindeligt Indtryk af Fuglelivet. Hvad enhver maatte blive slaaet af, var den overordentlige Fattigdom paa Fugle, der herskede næsten overalt. Kørte man med Banen, saas en Fugl kun med Miles Afstand, færdedes man i og omkring Byerne, var der dødt og øde, og i Skovene lød Sangen yderst sparsomt. I de flade sumpede Strækninger omkring Venedig saas ingen Vadefugl, i den skønne Kystegn ved Gardasøen fra Saló nordefter, der i Bebyggelse minder om Strandvejen, hørtes kun en enkelt Bogfinke, og paa Capris herlige

Bjæragskraaninger, dyrkede med Appelsiner og Citroner, var der fuldstændig dødt. At der var god Mulighed for Fuglevildt, saas af, at der paa enkelte Pletter, hvor der var Fred, slet ikke fandtes saa helt lidt. I Rom tonede Fuglesangen ret kraftigt fra Plantningerne paa Janiculumhøjen, og i de vældige Haveanlæg omkring Hadrians Villa ved Sabinerbjærgenes Fod holdt Bogfinke, Rødkælk og Solsort til som i et dansk Parkanlæg. Men Hovedindtrykket var sørgeligt; Naturen var skøn nok, men den Oplivelse og Afveksling, Fuglene giver et Landskab, manglede i Almindelighed ganske. For at give et enkelt Eksempel skal jeg nævne, hvad jeg saa paa en Heldagstur fra Rom, fra 9 Morgen til 7 Aften. Med Toget tog jeg til Albano, ca. 2 Mil S. Ø. for Rom; først gik det over den græsbevoksede Campagne, saa op i det frugtbare Bjærglandskab; fra Albano tilfods en Tur paa ca. $\frac{1}{2}$ Mil til Genzano gennem frugtbare dyrkede Strækninger og derpaa langs Nemisøens Bred gennem Ellekrat, Engstrækninger og dyrkede Haver op til Nemi. Herfra en Spadseretur paa ca. 1 Mil gennem Ege- og Hasselskov, meget dansk af Udseende, tilbage til Albano. Vejret var stille og klart, Solen brændte dygtig; der var god Tid overalt paa Turen, saa jeg spejdede ivrigt efter Fugle. Her er Udbyttet: Nogle Solsorter, en Del Rødkælke, nogle Munke og Gærdesmutter; Lærker i Smaaflokke saas paa Køreturen over Kampagnen. I Skoven endelig nogle Bogfinker, 4 Grønsiskener og 2 Taarnfalke.

Nogen stor Forskel paa Fuglenes Levevis og Livsytringer i Italien og Danmark fik jeg naturligvis ikke Lejlighed til at iagttage; med megen Interesse lyttede jeg efter, om Sangen skulde være væsentlig forskellig fra Sangen hos os, og Forskellen var tydelig nok. Gennemgaaende kunde Fuglesangen i Italien ikke maale sig med den nordiske Fuglesang, men selvfølgelig kan jeg kun her dømme efter de faa Arter, jeg hørte. Solsort, Drossel og Rødkælk sang i alt væsentligt som vore danske Fugle, dog uden deres Kraft og Fylde i Stemmen, men Tonerne og Strofens Bygning var væsentlig det samme. Det kunde man derimod ikke sige om Munken, den Sanger jeg hørte hyppigst i Italien; der kunde vel ikke tages Fejl af, at det var en Munk, som sang, men det, som gør Sangen hos vore hjemlige Munkefugle saa ejendommelig, at den bestaar af to adskilte Dele, et svagere kvidrende Forpil, hvorfra Stemmen hæves og gaar over i de smukke, kraftige Fløjtetoner, hvormed

Strofen slutter, det manglede ganske hos de italienske Fugle; her fik man kun Forspillet og ikke mere; i de første Dage, jeg hørte det, trode jeg, at Fuglen endnu ikke var rigtig »i Sang«, men det vedblev paa samme Maade under hele mit Ophold; Bogfinken hørte jeg flere Steder synge, men Sangen var højst maadelig; der var ikke noget af den gjaldende Kraft, som udmærker Sangen hos vore danske Bogfinker.

Listen over de Fugle, jeg saa, ser saaledes ud:

Toppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*). 25 Marts, 1 set paa Gardasøen.

Sortstrubet Lom (*Colymbus arcticus*). 25 Marts saas en gammel Fugl i Sommerdragt paa Gardasøen; 3 andre Lommer, utvivlsomt af samme Art, saas ogsaa, men de vare for langt borte, til at jeg med Sikkerhed kunde bestemme deres Art.

Hættemaage (*Larus ridibundus*). 11 og 13 Marts saas nogle, dels i Sommer- og dels i Vinterdragt ved Neapel; senere traf jeg nogle ved Venedig, og en Del paa Gardasøen, mest udfarvede Fugle i Sommerdragt.

Stormmaage (*Larus canus*). 25 & 26 Marts, nogle paa Gardasøen. Nogle større Maager, vistnok Sølvmaager (*Larus argentatus*) saas ved Neapel, men jeg var ikke saa nær, at jeg var sikker paa Bestemmelsen.

Nogle faa Ænder, hvis Art jeg ikke kunde bestemme, saa jeg paa Albanersøen og paa Gardasøen. I det hele var det et tarveligt Udbytte af Svømmefugle, og af Vadefugle saa jeg slet ingen. Venedigs Laguner og Kysten ud mod Adriaterhavet, — der forøvrigt i høj Grad minder om Stranden ved Jyllands Vestkyst, — vare næsten kemisk rene for Fugle.

Rovfuglene vare ogsaa kun sparsomt repræsenterede. Sort Glente (*Milvus migrans*) saa jeg to Gange fra Toget, én Gang i Norditalien, én Gang tæt ved Rom. Tæt ved Genzano saa jeg to Taarnfalke (*Falco tinnunculus*) og et Par Gange i Rom en Falk, vistnok Vandrefalk. En større Rovfugl, der fløj højt tilvejs ved Klipperne ved Gardasøen, er jeg ikke rigtig paa det rene med, hvor jeg skal føre hen; den lignede nærmest en lille Ørn.

Krageslægten, hvis Medlemmer i saa høj Grad oplive vort danske Landskab og give det Karakter, fandtes væsentlig repræsenterede ved Alliken (*Corvus monedula*). Den var overhovedet en af de hyppigste Fugle i Rom, og de store Ruinmasser ydede den fortrinlige Ynglepladser. Den saas i Rom ret hyp-

pigt ved Vatikanet, ved Ruinerne paa Forum, ved Colosseum og Engelsborg; den havde sikkert Rede her, jeg saa den flere Gange flyve ind ad Murhuller.

Krager (*Corvus cornix*) traf jeg kun to Gange, Skade (*Pica caudata*) 1 Gang.

Stær (*Sturnus vulgaris*) saas kun et Sted, tæt ved Venedig; her sad 3 og fløjtede paa et Hustag.

Klippesvale (*Biblis rupestris*). Denne haardføre Svale, der i Udseende minder om en stor Digesvale, fløj 26 Marts i et Antal af en halv Snes over Husene i en lille By ved Gardasøen, hvor Damperen lagde til. Senere saas der et enkelt Par ved Riva, ved Gardasøens Nordspids.

Sanglærke (*Alauda arvensis*). Nogen fyldig Lærkesang var det Synd at sige, der var i Italien. Udenfor Rom hørte jeg en enkelt synge ved Pontemolle, og Smaaaflokke paa 5—20 Stkr. saas i Roms Omegn 5 og 8 Marts. Nogle andre Lærker saas et Par Gange, saaledes mener jeg 1 Marts at have set Toplærke udenfor Rom, og 14 Marts i Pompeji; en mindre Lærkeart saas 5 Marts udenfor Rom.

Musvit (*Parus major*) var den eneste Mejseart, som blev set, endda kun to Gange, 5 og 6 Marts ved Rom.

Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*) saas 3 Gange i Rom ved Tiberen, den smukke gule Bjærgvipstjert (*Motacilla sulphurea*) saas 2 Marts i Rom paa Forum, og 5 Marts i Tivoli, dels ved en Elv, dels i Villa d'Estes Have.

Gærdesmutte (*Troglotus parvulus*). Ruinerne paa Forum og Palatinerbjærg i Rom frembød øjensynlig gunstige Opholdssteder for Gærdesmutton; her sang ikke saa faa; ogsaa ved Albani og Nemi hørtes den.

Drosselfuglene vare ganske godt repræsenterede. Hyppigst af dem alle, maaske hyppigst af alle Fugle, saas Solsorten (*Turdus merula*). Den sang paa Monte Pincio, da jeg kom til Rom 1 Marts, og fandtes overalt i og ved Rom, i Albaner- og Sabinerbjærgene, i Anlæggene ved Rom, men ogsaa midt inde i Byen. Paa Forums Ruiner sad der adskillige og sang, og hver Morgen vækkedes jeg midt inde i Byen af Solsortsang; ogsaa i Florens saas nogle. Sangdrossel (*Turdus musicus*) var langt sjældnere, hørtes kun 1 Marts i Rom og 19 Marts i Florens. — En blaa Drossel saa jeg et Par Gange ved Rom, men uden nærmere at kunne bestemme dens Art. Rødkælk (*Erithacus rubecula*) var der en Del af i Bjærg-

egnene udenfor Rom; hørtes synge der. En Husrødstjert (*Ruticilla titys*) mente jeg at se smutte ind i en af Ruinerne i Pompeji, og endelig saas en sortstrubet Digesmutte (*Praticola rubicola*) udenfor Rom ved Hadrians Villa; det var en Han, der sad i Toppen af et Træ og sang; Sangen mindede om Bynkefuglens.

Blandt de egentlige Sangere blev foruden Løvsangere (*Phyllopusseustes trochilus*), af hvilke jeg 8 Marts saa et lille Træk i Rom, kun truffet Munken (*Sylvia atricapilla*), men til Gengæld i ret stort Tal. Det var næst efter Solsorten den Fugl, der hørtes almindeligst i og ved Rom, paa Forum, Palatiner- og Janiculumbhøjen, Monte Pincio og Plantninger inde i Byen hørte man den overalt, ligesaavel som i Omegnen; ogsaa i Neapel og paa Capri sang den. Dens Sang, om hvilken jeg har berettet i det foregaaende, hørtes allerede fra 1 Marts.

Medens jeg slet ingen Værlinger traf, var der en Del Arter af Finkernes Gruppe: Graaspurven (*Passer domesticus*) saas i Rom, Neapel og Venedig, men ikke i stort Tal; i Rom var det mest enkeltvis og i Smaaselskaber; det kraftige Spurvekvidder, som man ellers kender saa godt fra større Byer, hørtes her intet af. En af de sydlige Spurvearter, den rødhovedede Spurv (*Passer italiae*), der ligner Graaspurven paa nær det, at Issen er kastaniebrun, saas en enkelt Gang med Sikkerhed i Rom, men den var vist ikke helt sjælden. Skovspurve (*Passer montanus*) var der en Del af i Rom, navnlig paa Forum og Palatinerhøjen; de gjorde Indtryk af at være noget lysere paa Halsen end vore danske Skovspurve.

Bogfinker (*Fringilla coelebs*) var der paa sine Steder en Del af, saavel i som udenfor Rom; ligeledes hørtes en enkelt i Neapel og ved Gardasøen. Endelig skal jeg blot nævne, at Grønirisk (*Ligurinus chloris*) saas et Par Gange i Rom, ligeledes Stilhids (*Carduelis elegans*) og Gulirisk (*Serinus hortulanus*) en enkelt Gang. Grønsisken (*Chrysomitris spinus*) blev truffet 9 Marts ved Nemisøen, Tornirisk (*Cannabina linota*) 14 Marts ved Pompeji.

Det var alt, hvad jeg saa, og det var jo kun et tarveligt Udbytte. Selvfølgelig maa man ikke vente at træffe mange Ænder eller Vadefugle paa Roms Gader eller i Bjærgene i Omegnen, men det var Fattigdommen paa Smaafugle, der gjorde saa stærkt et Indtryk. Og Grunden til denne Fattigdom er utvivlsomt Efterstræbelse. Bekendt er den uhyre Fangst af Smaafugle, der

foregaar i Italien under Træktiderne, og om hvilken jeg saa Vidnesbyrd nok; men ere Fuglene endelig om Efteraaret slupne lykkelig over Alperne og ned i Italien, saa er Faren derfor ikke forbi. Smaafuglene efterstræbes og jages overalt; hvad jeg saa her i Foraarstiden var tilstrækkelig talende Vidnesbyrd; der synes at herske fuldstændig Lovløshed paa dette Omraade. En Søndag Eftermiddag gjorde jeg en Tur udenfor Rom; en Toplærke var den eneste Fugl, jeg saa, men jeg mødte mindst 20 »Jægere« for hjemgaaende, og Skud lød jævnlige rundt om. Betegnende nok medføre disse Jægere aldrig Jagttaske, Lommen er stor nok til at rumme Byttet. Og saaledes var det overalt, hvor man kom udenfor Bymurene; bevæbnede Folk saas alle vegne, og det Jagten gik ud over, var Lærker, Rødkælke, Stillelids osv. At Fuglene vare vante til Efterstræbelser, mærkede man iøvrigt ogsaa tydeligt nok paa deres Skyhed.

Undertiden kan man ved Undersøgelse af, hvilke Fugle der holdes i Bur faa nogen Besked om et Lands Fuglefauna; men det var ikke meget af Burfugle, man saa i Italien; kun et enkelt Sted traf jeg et større Fuglehold, det var i en Klosterhave inde i Rom, en lille hyggelig Plads med Citron- og Appelsintræer og alle Slags Køkkenurter; lige indenfor Porten laa et Vaskeri, og her hang nogle Bure udenpaa; i et større Fællesbur sad Brunelle (*Accentor modularis*), Grønirisk, Tornirisk og Stillelids; i smaa Enkeltbure var der Bogfinker og Kærnebidere (*Coccothraustes vulgaris*). Paa Torvet foran Pantheon var der midt paa Gaden et større Fugleudsalg. Her fandtes Kalendarlærke (*Alauda calandra*), 6 sørgmodige Stære, Solsort og Rødhals, Skovspurv og rødhovedet Spurv, Stillelids, Bogfinke, Grønirisk og Kærnebidere.

Fugle hos Vildthandlerne. Det Sted, hvor man unægtelig gjorde de bedste ornithologiske Studier i Italien, var hos Vildthandlerne, og dem var der nok af, særlig i Rom. Vildthandelen var enten, saaledes som det ogsaa er almindelig hos os, forbunden med Frugt- og Grønhandel, men hyppigst fandtes den i Slagterbutikkerne. Man traf enkelte spredt omkring i Rom, men som saa mange andre Forretninger der vare de væsentlig samlede paa enkelte Steder; jeg fandt saadanne to Centre for Vildthandelen: det ene var Torvet foran Pantheon og de tilstødende Smaagader, det andet en lille Gade, Via Alcino, der gaar mellem Corsoen og Via due Macelli; jeg nævner den

udtrykkelig, fordi den ligger noget afsides, og man kun ved et rent Tilfælde kommer ind i den, medens Torvet ved Pantheon ligger paa Turisternes Alfarvej. I Florens og Neapel saa jeg ingen Vildthandlere, men det var vist kun tilfældig, i Venedig fandtes de ved Rialtobroen. Og ingen, der har Interesse af Fugle og kommer til Rom, bør undlade at besøge Vildthandlerens Boder. Det er et sørgeligt men ganske lærerigt Syn, man der ser; bl. a. belærer det en om, at der i Italien maa findes vildtrige Egne, men ogsaa om, at alt hensynsløst dræbes i Parrings-tiden. Og man var ikke kræsen, med hvad Slags Fuglevildt man falbød; i en Butik hang paa den ene Side af Indgangsdøren en Toppet Lappedykker, paa den anden en Rovfugl, vistnok en Kærhøg, et andet Sted saas to Blishøns (*Fulica atra*). Men ellers var det meste tilstrækkelig velsmagende Vildt. Ænder fandtes i Tusindtal, Graaænder, Spidsænder, Krikænder og navnlig Atlinger (*Anas boscas acuta, crecca, querquedula*) i Massevis, det var ikke 20 eller 100, man kunde se af hver Art paa en enkelt Dag, men mange Hundrede, ja Tusender; af Skeand (*Anas clypeata*) saas en enkelt, af Pibeænder (*Anas penelops*) en Del. Dykænderne vare repræsenterede ved en Del Troidænder (*Fuligula cristata*). Af Hønsefugle var der nogle Vagtler (*Coturnix communis*), men det var øjensynlig ikke rigtig i deres Træktid. Derimod kunde man hilse paa et rigt Udvalg af Vadefugle, enkelte Snepper (*Scolopax rusticula*) og en Mængde Dobbelte og Enkelte Bekkasiner (*Gallinago scolopacina* og *gallinula*), nogle Rødben (*Totanus calidris*) og talrige Brushøns (*Machetes pugnax*). Storspove (*Numenius arquatus*) var der en enkelt af i Venedig. Hjejlen (*Charadrius pluvialis*) fandtes ret talrig, ogsaa enkelte Strandhjejler (*Charadrius helveticus*). Duer fandtes ogsaa i Mængde, en Masse Ringduer (*Columba palumbus*) og en mindre Art, vistnok Hulduer, maaske Klippeduer. Og komme vi saa til Smaafuglene, da var her unægtelig et rigt Udvalg; man faar en Forestilling om, hvordan det maa være i de rigtige Fangst-tider, Træktiderne. En Ting kunde man se: Alt blev taget med, der fandtes den mest brogede Blanding; jeg nævner i Flæng en Del Arter, hvoraf der kun fandtes enkelte Stykker: Vendehals (*Jynx torquilla*), Rødkælk, Stær, Stillids, Gulirisk, Tornirisk, Graaspurv, Gærdesmutte, Gulspurv (*Emberiza citrinella*). Droslerens Gruppe maatte yde et rigt Bidrag til Udstillingen her, der var Solsorter i Mængde, Sangdrosler i store Knipper, desuden

to Drosler, hvis Art jeg ikke er paa det rene med; den ene var paa Størrelse med Sangdroslen, men havde kastaniebrunt Hoved, den anden var en Del større med fremtrædende Tværpletter paa hele Undersiden. Men over alt andet hævede Lærkerne sig, thi hvor der af andre Arter fandtes i Snesen eller Hundreder, fandtes Lærkerne i Tusender. Der kunde ligge et Bord fuldt fremme til Beskuelse i Vinduet, og længere inde i Butiken stod store Høkurve fulde, øjensynlig ligesom de vare sendte ind fra Fangststedet. Den overvejende Del vare Sanglærker, men to andre Arter fandtes ogsaa i Masse, Kalandrlærken og den korttaaede Lærke (*Alauda brachydactyla*). Der var Travlhed i en saadan Butik; henne i Butikens Baggrund sad flere Mennesker i Færd med at plukke Fuglene; de sælges nemlig plukkede, kun med Fjerene siddende paa Hals, Hoved, Vinger og Hale. Hvorledes Nydelsen af alle disse Smaaafugle foregaar, kan man ogsaa faa Lejlighed til at se; der findes Spisehuse i Nærheden, hvor man lige fra Gaden kan se Tilberedningen; de smaa Fuglekroppe lægges mellem 2 Skiver Franskbrød, et langt Spyd jages igennem en saadan Række Brød og Fugle, og det hele steges over en aaben Ild.

Fuglene i Kunsten. Søger man Oplysning om et Lands Fuglefauna, Kendskabet dertil og Interessen derfor, saa vil man ofte med Udbytte kunne vende sig til Landets Malerkunst. Har man studeret en Del Billeder fra den hollandske Kunsts store Tid, saa vil man, selv om man aldrig har været i Landet eller læst noget om dets Fuglefauna, dog have et ganske godt Indblik i, hvad der findes af Fugle. I den store Samling af moderne italiensk Maleri, som huses i Nationalgalleriet i Rom, findes kun lidet af Fuglefremstillinger; en enkelt, nu afdød Maler (jeg minder ikke hans Navn), har dog malet talrige Fuglebilleder, men mest fra zoologiske Haver, og det er øjensynlig mere Dyrenes Liv end deres Udseende, der har interesseret ham; et helt Værelse paa Galleriet indtages alene af hans Billeder. Det gamle italienske Maleri, Renaissancetidens Kunst, beskæftiger sig jo saa overvejende med bibelske Emner og Portrætmaleri, at det kun faar meget faa Berøringspunkter med Ornithologien. Det er kun rent tilfældigt, at der nu og da forekommer en Fugl, og da mest tamme, Perlehøne eller Paafugl, eller som en rent uvæsentlig Ting f. Eks. i et af Rafaels Madonnabilleder den Stillids, som Kristusbarnet holder i Haanden, og efter hvilken

Billedet har Navn (*Madonna del Cardellino*). — Selvfølgelig findes der i Italiens talrige Malerisamlinger adskillige Billeder af hollandske og andre Kunstnere med Fremstillinger af Fugle, men det er ikke andet, end hvad man ligesaa godt og bedre kan se andet Steds. Kun én Nyhed fandt jeg her; paa et Billede (i Uffizierne i Florens) af Jan Brueghel (Slutn. af 16 Aarh.), hvor Foraaret var fremstillet ved grønne Træer og talrige Fugle, fandtes afbildet en Brilleand (*Oedemia perspicillata*) fuldstændig naturtro. Brilleanden hører hjemme i det arktiske Nordamerika og er kun enkelte Gange truffet i Europa; det kunde jo tænkes, at Maleren tilfældig havde faaet fat i et saadant Eksempplar og afbildet det, netop fordi det var ham ukendt; muligvis er ogsaa Fuglen bragt hjem af hollandske Søfarende, som i den Tid jævnlig gæstede de arktiske Egne.

Det Sted i Italien, hvor man saa flest Afbildninger af Fugle var i Pompeji. Som bekendt vare Væggene i det gamle Pompeji rigt smykkede med Malerier, malede direkte paa Væggenes Kalkpuds. Der er Fremstilling af alle mulige mythologiske Scener, Genrebilleder og meget andet; ind iblandt dette findes ret talrige Afbildninger af Fugle, enten enkeltvis eller dannende Friser. En stor Del af Billederne findes nu ikke i Pompeji, men opbevares i Museo Nazionale i Neapel. Paa de fleste af Billederne vare Farverne vel noget udviskede, men paa en stor Del vare de velbevarede, saa man tydelig kunde kende Fuglens Art. Store Kunstværker var det nu ikke altsammen, en Del af Billederne vare ret plumpt udførte og øjensynlig mere tegnede efter Fantasiaen end efter Model; men talrige andre Afbildninger røbede Kunstnerens Kendskab til og Forstaaelse af Fuglene. Der var let kendelige Billeder af Ibis, Stenhøne, Ringdue, Skovskade, Bjærgvipstjert, Drossel, Stendrossel, Bogfinke og Spurv. Øjensynlig anvendte til Spisestuedekoration saa man hist og her et Knippe Fugle, mest Drosler, endvidere Afbildninger af Ænder og Gæs, dog oftest ret plumpe og ubestemmelige. Et Steds saas en Frise med svømmende Ænder, hvoriblandt jeg mente at kunne skælne Pibeand og Skeand. Bedst af alt, hvad jeg saa, og særdeles velbevaret i Farver var et lille Billede med to Vagtlær, den ene hakkende i et Bygaks, den anden i en Linsekolbe. Jeg vil ikke paastaa, at Fuglemotiver spillede nogen stor Rolle i de pompejianske Vægmalerier, men af hvad

man saa fremgik tydeligt, at de daværende Malere have kendt og interesseret sig for Fugle.

OPDRAGELSE OG FUGLEVÆRN.

AF

GERHARD HEILMANN.

»Saa, nu har de Sataner været her igen!« raabte min Onkel Peter, der stod under de store Moreltræer i den gamle Herregaardshave. Kirsebærrene var netop begyndt at modnes og der laa en Mængde af dem paa Jorden, halvfortærede eller blot med et Næbhug i.

»Og se, hvor de render under Ribsbuskene! — det ender vel med, at vi heller ingen Bær faar til Syltning; — Dreng,« fortsatte han, idet han henvendte sig til min Fætter og mig, løb ind og hent Salonbøssen!«

Og ret som om hans Ord blev forstaaet ikke af os alene, lød nu Solsorternes skingrende Advarselsskrig, medens en seks syv unge og gamle Fugle strøg lavt hen mellem Ribsbuskens Rækker og forsvandt i Himbærplantagen.

Det varede ikke mange Minutter, før vi var tilbage med Bøssen, og vort Blod bankede af Forventning om den Ære, vi vilde indlægge os ved at skyde rigtig mange Fugle.

Nu gav Onkel os Anvisning paa, hvorledes vi skulde lægge os i Baghold under Buskene, saaledes at vi kunde bestryge de fleste af Træerne, og han lovede os en Tiøre for hver Fugl, vi nedlagde. — »Pas nu paa Dreng!« raabte han efter os, idet han gik.

Og det kan nok være, vi passede paa. Det var første Gang, vi fik Lov til at skyde, uden at Onkel var med, saa det var ikke underligt, at vore Øjne tindrede. Vi kom lidt i Strid om, hvem der skulde have første Skud, og fik det endelig afgjort ved at tælle paa Knapperne. — Det blev min Fætter. Han greb straks Bøssen, og vi satte os paa Lur. Vi ventede det ene Kvarter efter det andet, men der viste sig ingen Fugle; — en Havesanger havde aabenbart opdaget vort Skjul, thi vi hørte dens »tak tak« rundt om os.

Pludselig kom en Solsort løbende ud paa Gangen et godt